

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VII.30.008/2018/11.

A tanács tagjai: Farkas Attila a tanács elnöke
. Gáspár Mónika előadó bíró
. Csőke Andrea bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Kolláth Zoltán ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Jutasi és Társai Ügyvédi Iroda

A per tárgya: választottbíróági ítélet érvénytelenítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálattal támadott jogerős határozatot hozó bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 9.G.40.400/2017/12. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.270.000 (egymillió-kétszázhetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A saját tulajdonú, illetve bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése főtevékenységi körrel bejegyzett felperes és az alperes között 2002. július 1-jén tizenkét év futamidőre, ingatlan pénzügyi lízingszerződés jött létre a ... számú ingatlan finanszírozására.
- [2] A lízingszerződés tartalmazta annak kikötését (13.10. pont), hogy a

szerződésből adódó vagy ezzel összefüggő valamennyi vitás kérdés, különös tekintettel a szerződésszegés, a szerződés fennállása, érvényessége vagy értelmezése eldöntése a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság hatáskörébe tartozik (a továbbiakban: Választottbíróság). Rendelkezett egyúttal a szerződés a választottbírák számáról, az alkalmazandó jogról és az eljárás nyelvéről, illetve arról, hogy az alperes - választása szerint - rendes bíróság előtt is érvényesítheti követelését.

- [3] Az alperes 2014. július 10-én benyújtott keresete alapján a Választottbíróság előtt 11/2014. ügyszámon indult eljárás a lízingszerződés felmondásának jogszerűsége, valamint az alperes elszámolása helyességének megállapítására. A választottbírósági eljárásban a felperes - alperesi pozícióból - hatásköri kifogást terjesztett elő, állította a választottbírósági szerződés érvénytelenségét, majd pedig érdemi védekezése előadása után, ami a felek közötti jogügylet hitelezési jogviszonytól eltérő minősítésén (adásvétel részletvétellel), a szerződés színleltségén alapult, valamint szavatossági jog, illetve hibás teljesítéssel okozott kár érvényesítésére is irányult, a Választottbíróság 2015. március 2-i folytatólagos tárgyalási határnapján nyilatkozott a Választottbíróság hatáskörének elfogadásáról.
- [4] A Választottbíróság szakértői bizonyítás lefolytatását követően 2016. május 12-i ítéletében az alperes módosított keresete szerint kötelezte a felperest a lízingszerződésből eredő 642.865,68 euró, további 5.544,71 euró, valamint 94.198,24 euró használati díj és járulékai megfizetésére. A határozat indokolása tartalmazta, hogy a felperes a 2015. március 2-i határnapon alávetette magát az eljárásnak, viszontkeresete és beszámítási kifogása a választottbírósági díj megfizetése hiányában nem volt érdemben elbírálható. A Választottbíróság álláspontja szerint a vitás jogügylet tekintetében a felperes - ingatlan bérbeadásával foglalkozó gazdasági társaságként - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) szerint nem minősült fogyasztónak, a lízingszerződés tárgyat képező ingatlant üzleti célú hasznosításra, autókereskedés céljára vásárolta és vette lízingbe, a felek között ezért a fogyasztói szerződésnek nem minősülő választottbírósági szerződés érvényesen létrejött. Nem fogadta el a Választottbíróság a felperes védekezését a lízingszerződés eltérő minősítésével, sem pedig színleltségével, érvénytelenségével, illetve az alperes felmondásának semmisségével kapcsolatban. A felek nyilatkozatai, a becsatolt iratok és a szakértői vélemény alapján a Választottbíróság a kereseti kérelem korlátján belül döntött a felperes marasztalásáról a lízingszerződés felmondásakor fennálló tartozás, illetve használati díj címén.
- [5] A felperes keresete alapján felmondás jogellenességének megállapítására, valamint jognyilatkozat pótlására a Fővárosi Törvényszék előtt 24.G.41.972/2014. számon indult peres eljárásban a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 14.Gpkf.45.254/2014/2.

számú végzésével hatályon kívül helyezte az első fokon eljáró bíróság pert megszüntető határozatát, mivel álláspontja szerint a felek közötti pénzügyi lízingszerződés szempontjából a felperes fogyasztónak, ennél fogva a fogyasztói szerződésben foglalt választottbírói kikötés tisztességtelennek minősült.

A felperes keresete és az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetében a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Vbt.) 54. §-a alapján a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbírói Szakszervezet 11/2014. számú ítéletének érvénytelenítését kérte a Vbt. 55. § (1) bekezdés b), d) pontja, illetve (2) bekezdésének a) pontja szerint.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította.
- [9] Határozatának indokolása szerint a törvényszék a kereset alapjául látszólagos halmazatban megjelölt – a Vbt. 55. § (1) bekezdés b), d) pontjaiban, illetve az 55. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt – érvénytelenítési okok fennállását vizsgálta. A Vbt. 5. § (4) bekezdésére, 25. § (1) bekezdésére utalással rögzítette, hogy megállapítható volt a választottbírói szerződés létrejötte a felek között, végső soron a felperesnek a választottbírói tárgyaláson tett elfogadó nyilatkozatával. Kiemelte, hogy a felperes üzletszerű gazdasági tevékenységéhez kötötten használta fel az alperes szerződéses szolgáltatását, a felek szerződéses jogvitája összefüggött üzletszerű gazdasági tevékenysége folytatásával, ebből következően nem volt vitássá tehető a választottbírói út igénybevételének joga. Nem eredményezte a választottbírói szerződés jogszabályba ütközését, hogy az alperes fenntartotta jogát a rendes bíróság előtti keresetindításra. Nem volt továbbá megállapítható a választottbírói szerződés megkötésére kötelezően előírt szabályok megsértése sem. A felek a választottbírói szerződésben megfelelően gyakorolták rendelkezési jogukat [Vbt. 55. § (1) bekezdés b) pont]. Rámutatott a törvényszék, hogy a Választottbírói Szakszervezet határozatának indokolásában egyértelműen utalt a hatásköre vizsgálatával összefüggő álláspontjára, a választottbírói eljárás iratai szerint mindegyik fél számára megadta a lehetőséget tényállításai megtételére, biztosította a bizonyítási eszközök megjelölésének jogát, a felek eljárási jogai, kötelezettségei teljesítését, gyakorlását.
- [10] A jogerős ítélet szerint nem valósult meg a Választottbírói Szakszervezet döntésével a jogvitának a felek relatív hatályú jogviszonyán túlmutató elbírálása sem [Vbt. 55. § (1) bekezdés d) pont]. A Választottbírói Szakszervezet ítéletével a felek szerződésével megadott jogának megfelelően – a bizonyítékok értékeléséről és mérlegeléséről is számot adva – oldotta fel a felek szerződéses jogvitáját. A felek a kereset tárgyáról, az érvényesített jogról szabadon

rendelkezhetnek, a jogvita tárgya választottbíróági útra tartozott. A felperes hivatkozásával szemben ezért nem volt megállapítható a jogvita tárgyára az állam törvénykezési hatalma [Vbt. 55. § (2) bekezdés a) pont].

- [11] Hangsúlyozta végül a törvényszék, hogy nem vizsgálhatta és nem bírálhatta felül az elszámolás helyességének megállapítását, a szakértő bevonásával lefolytatott bizonyítás eredményét, sem pedig a bizonyítékok választottbíróági mérlegelését.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, - tartalma szerint - a Választottbíróóság keresettel támadott ítéletének érvénytelenítését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [13] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az Alaptörvény 28. cikkét, az rPtk. 685. § d) pontját, 209. §-át, a Vbt. 55. § (1) bekezdés b) pontját, (2) bekezdés a) pontját, a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) 376. §-át, illetve a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 206. § (1), 221. § (1) bekezdését sérti.
- [14] Előadta, hogy a felek szerződését illetően a Fővárosi Ítéltábla a 14.Gpkf.45.254/2014/2. számú végzésében megállapította a felperes fogyasztói minőségét a pénzügyi lízingszerződésnek a fél gazdasági, szakmai tevékenysége céljához mért vizsgálatával. Az elsőfokú ítélet bizonyítási eljárás lefolytatása és megfelelő indokolás nélkül, a Fővárosi Ítéltábla döntésének felülbírálatával jutott attól eltérő következtetésre. A törvényszék határozatában csupán utalt az üzletszerű gazdasági tevékenységhez kötött használatra, a fogyasztói minőséggel kapcsolatos álláspontját azonban nem vezette le. Állította, hogy a felperes cégadatai, illetve tulajdonosának nyilatkozata szerint gazdasági tevékenységének nem célja ingatlan lízingelése, ezért fogyasztónak minősült, a választottbíróági szerződés a felek között érvényesen az rPtk. 209. § (1)-(2) bekezdésére, a fogyasztói szerződés érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2011. PK vélemény 2. pontjára figyelemmel nem jött létre. A szerződés 13.10. pontja egyedi megtárgyalására nem került sor, a felperes külön figyelemfelhívó tájékoztatást nem kapott, a kikötésre kifejezett beleegyező nyilatkozatot nem tett. Álláspontja szerint ezért a választottbíróági kikötés az rPtk. 209. § (1), (3) bekezdése, a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) Mellékletének 3. cikk q) pontja, illetve a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének i) pontja alapján tisztességtelennek minősül a fogyasztó jogszabályon, illetve a felek megállapodásán alapuló igényérvényesítési lehetőségének korlátozása miatt.
- [15] Álláspontja szerint továbbá a Vbt. 3. § (1) bekezdése, 2. § (2) bekezdése, illetve a Tpt. 376. § (1)-(3) bekezdései alapján nem

járhatott el a Választottbíróság a felmondás jogszerűsége, tulajdoni igény, szavatossági jog tekintetében. Hangsúlyozta, hogy a felek között a szerződés tartalmát tekintve nem lízingszerződésről, hanem részletvételt magában foglaló adásvételi szerződésről van szó.

- [16] Állította, hogy a felperes fogyasztóként járt el, a Választottbíróság azonban ezt nem vette figyelembe, érdemi döntését alaki hibák mellett, hatásköre hiányában hozta. A jogerős ítélet részletes indokolás nélkül tartalmaz a választottbírósági eljárás megfelelőségével kapcsolatos megállapításokat.
- [17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [18] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján, és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem találta jogszabálysértőnek.
- [19] Választottbírósági ítélet érvénytelenítése tárgyában indult perben az rPp. 270. § (2) bekezdése, valamint a Vbt. 55. § (1) és (2) bekezdései alapján akkor állapítható meg a jogerős ítélet jogszabálysértő jellege, ha az ügyben első fokon eljáró bíróság a keresetet az annak alapjául megjelölt érvénytelenségi ok fennállása ellenére elutasította, avagy amennyiben az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés történt (BH2003. 127.).
- [20] Megalapozatlan volt a felülvizsgálati kérelem hivatkozása a jogerős ítélet hibájaként az rPp. 221. § (1) bekezdésének megsértésére. Az elsőfokú határozat indokolása az rPp. szabályának megfelelően tartalmazza a törvényszék érdemi álláspontját és annak logikai levezetését a kereset alapjául megjelölt valamennyi érvénytelenítési okkal kapcsolatban: kiterjed az egyes érvénytelenítési okok mibenlétének, jogi minősítésének általános bemutatására, rögzíti továbbá a bíróság indokolt álláspontját a perbeli választottbírósági kikötés, annak releváns elemei értékelésével a felek közötti választottbírósági szerződés létrejöttével, érvényességével és tárgyi hatályával kapcsolatosan.
- [21] Az ügy érdemét tekintve abban a kérdésben kellett állást foglalni a felülvizsgálati eljárásban, hogy az első fokon eljáró bíróság a Vbt. 55. § (1) bekezdés b) pontjának, illetve (2) bekezdés a) pontjának, valamint a Tpt. 376. §-ának helyes értelmezésével következtetett-e a perbeli választottbírósági szerződés érvényességére, illetve arra, hogy a választottbíróság elé vitt jogvita választottbírósági útra tartozott, ezért a választottbírósági ítélet érvénytelenítésének a megjelölt érvénytelenítési okokból nem volt helye.
- [22] A választottbírósági ítélet érvénytelenítésének a Vbt. 55. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott okával kapcsolatban a felperes érvelése egyedül fogyasztói minőségén alapult, ebből vezette le az álláspontja szerint fogyasztói szerződésnek minősülő

lízingszerződés választottbíróági kikötésének érvénytelenségét [rPtk. 209. §, 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének i) pont, 3/2013. PJE polgári jogegységi határozat].

- [23] Az rPtk. a 685. § d) pontjában - a természetes személyekre korlátozó kikötés hiányában - ugyan tágabb értelmezését adja a fogyasztó fogalmának a fogyasztói irányelvhez képest [2. cikk b) pont], a fogyasztó magánjogi védelme szempontjából azonban a lényegi elhatároló ismerv a konkrét szerződésnek a szerződő fél gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén belül, vagy azon kívül eső célból történt megkötése, amelyet objektív szempontok szerint kell meghatározni (2/2011. PK vélemény 1. pontja).
- [24] A gazdasági társaságként ingatlan üzemeltetésére, bérbeadására alapított - a perbeli szerződés megkötésekor is e gazdasági tevékenységgel működő - felperes esetében nem volt ezért megállapítható a felek közötti lízingszerződés fogyasztói jellege, hogy azt a felperes gazdasági tevékenységén kívül eső célból kötötte volna.
- [25] Az ügyben eljáró Választottbíróóság, illetve az elsőfokú bíróság részéről helytállóan történt annak a körülménynek a figyelembe vétele is, hogy a felperes a Választottbíróóság hatáskörét a választottbíróági eljárásban kifejezetten elfogadta, érdemben perbe bocsátkozott, ebből következően a Választottbíróóság hatásköre hiányára, illetve a választottbíróági szerződés hiányára megalapozottan nem hivatkozhatott (EBH2007. 1705.).
- [26] A Vbt. 55. § (2) bekezdésének a) pontja, illetve azzal összefüggésben a Tpt. 376. §-a alapján téves volt a felperes álláspontja abban is, hogy a jogvita - tárgyánál fogva - nem tartozott választottbíróági útra a magyar jog szerint.
- [27] A Tpt. adott ügyben irányadó 376. § (3) bekezdésének h) pontja megengedte a - tőzsde, valamint a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások közös szakmai érdek-képviseleti szerveként létrehozott - Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróóság eljárásának kikötését a pénzügyi szolgáltatással (kiegészítő pénzügyi szolgáltatással) kapcsolatos jogvitákban. A pénzügyi lízing a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 3. § (1) bekezdésének c) pontja, a 2. számú melléklet I.11. pontja szerint pénzügyi szolgáltatásnak minősül, ezért a pénzügyi lízingszerződésből eredő jogvita a felek megállapodása alapján tartozhatott a Választottbíróóság hatáskörébe (BH2014. 278.). Jelen ügyben a felek választottbíróági szerződésben (Vbt. 5. §) kötötték megállapodásukat arról, hogy a pénzügyi lízingszerződéssel kapcsolatban keletkező bármely jogvitájuk - a „szerződésből adódó vagy ezzel összefüggő valamennyi vitás kérdés, különösen a szerződésszegés, a szerződés fennállása, érvényessége vagy értelmezése” - elbírálását a megjelölt választottbíróóságra bízzák. A jogvita választottbíróági eljárásra utalt tárgyról törvényi korlátozás nélkül, szabadon rendelkezhetek [Tpt. 326. § (3) bekezdés, rPtk. 7. § (2) bekezdés, Vbt. 3. § (1) bekezdés].

- [28] A felülvizsgálati kérelem egyebekben a bizonyítékok mérlegelése [rPp. 206. §] körében támadta a jogerős ítéletet és a bizonyítékok ismételt egybevetésére irányult, azonban felülvizsgálati eljárásban - rendkívüli perorvoslati jellege miatt - nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és felülmérlegelésének (BH2013. 119., BH2002. 29.). A támadott ítéletnek nem volt a felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hibája: sem iratellenesség, sem logikai ellentmondás, sem pedig nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés. Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek egyedül az minősíthető, amennyiben a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013. 119., BH2006. 403).
- [29] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [30] A felperes az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles viselni az alperes felülvizsgálati eljárási költségét. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.
- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. június 12.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelével: